

ČESKÁ REPUBLIKA
ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY

Městský soud v Praze rozhodl samosoudkyní JUDr. Marcelou Rouskovou ve věci

žalobce: **E. G.**
státní příslušností Ruská federace a Stát Izrael
t.č. ve Vazební věznici Praha – Pankrác
P. O. Box 5, 140 57 Praha 4
zastoupený Organizací pro pomoc uprchlíkům, z.s.
sídlem Kovářská 939/4, 190 00 Praha 9

proti
žalovanému: **Ministerstvo vnitra, odbor azylové a migrační politiky**
sídlem Nad štolou 3, 170 34 Praha 7

o žalobě proti rozhodnutí žalovaného ze dne 19. 9. 2019 č.j. OAM-387/LE-LE05-LE05-2019

takto:

- I. Rozhodnutí Ministerstva vnitra, odboru azylové a migrační politiky ze dne 19. 9. 2019 č.j. OAM-387/LE-LE05-LE05-2019 se zrušuje a věc se vrací žalovanému k dalšímu řízení.
- II. Žádný z účastníků nemá právo na náhradu nákladů řízení.

Odůvodnění:

Shodu s prvopisem potvrzuje I. V.

1. Žalobce se podanou žalobou domáhal zrušení v záhlaví označeného rozhodnutí, jímž byla jeho žádost o udělení mezinárodní ochrany zamítnuta jako zjevně nedůvodná podle § 16 odst. 1 písm. d) zákona č. 325/1999 Sb., o azylu (dále též „zákon o azylu“).
2. Žalobce v žalobě uvedl, že je občanem Ruské federace a Izraele, izraelské občanství získal v roce 1995 kvůli svému židovskému původu. V Ruské federaci je členem opoziční politické strany X. Jako člen strany v minulosti politicky agitoval za známé opoziční politiky a vězně svědomí A. N., B. N. a I. J. Aktivně se zúčastnil protivládních mítinků, převážel agitační materiály, pomáhal s organizací mítinků, psal články a sdílel informace na sociálních sítích. Veřejně se začal angažovat v roce 2010. Žalobce popsal své politické aktivity a uvedl, že nabytí dojmu, že pronásledování opozičních aktivistů zesílilo. Hodně jeho přátel z opozice bylo stíháno, byli přepadeni a zbiti. Domnívá se, že mu byl odposloucháván mobilní telefon a byl sledován. Neví, jestli jej sledovala tajná policie, mohlo se také jednat o různé organizace stoupenců Putina. Začal mít strach o svůj život a zdraví. V říjnu 2013 opustil Ruskou federaci a odjel do Izraele, od té doby v Rusku nebyl. Od roku 2013 do roku 2018 žil žalobce v Izraeli, kde neměl žádné problémy. Nadále však sledoval ruskou politiku a podporoval opoziční aktivity v Rusku. Agitoval mezi ruskými státními příslušníky v Izraeli, přes sociální síť a při osobních setkáních je přesvědčoval, aby volili N. Dále psal příspěvky na sociální síť či posílal finanční příspěvky na opoziční aktivity. V Ruské federaci je v současnosti trestně stíháný pro podezření ze spáchání trestného činu podvodu, jež měl spáchat v roce 2010, když se měl obohatit o částku celkem 2 340 000 rublů (698 000 Kč), které měl převzít od dvou osob a výměnou za to pro tyto osoby uskutečnit právní a jiná opatření spojená s koupí dvou bytů. Byty však dle obvinění osobám nezařídil a peníze si nechal. Trestní stíhání s ním bylo zahájeno až v roce 2014, a to 3,5 roku po uvedených událostech a až po jeho odjezdu ze země. O tom, že je proti němu vedeno trestní stíhání, se dozvěděl až při svém zadržení dne 27. 7. 2018 na pražském letišti, když přicestoval do České republiky jako turista. Vyslovil obavy, že v Ruské federaci by mu nebylo zajištěno právo na spravedlivý proces, v případě odsouzení se obává nelidského a ponižujícího zacházení ve vězení, které by jej mohlo ohrozit na životě. Žádost o mezinárodní ochranu podal v roce 2019, neboť se obává vydání do Ruska, kde mu pro jeho politické aktivity hrozí dle jeho názoru vykonstruované trestní stíhání a až 10 let vězení. Ruská generální prokuratura podala žádost o extradici žalobce, které soudy vyhověly, ministryně spravedlnosti dosud nerozhodla.
3. Žalobce namítal, že ustanovení § 16 odst. 1 písm. d) zákona o azylu stanoví dvě podmínky, které musí být splněny kumulativně. Při nesplnění jedné z podmínek nelze uvedené ustanovení aplikovat. V jeho případě pak nebyla splněna ani jedna z těchto podmínek. Žalovaný se podle žalobce nezabýval rizikem pronásledování žalobce v Ruské federaci. Dále žalobce vznesl obsáhlou argumentaci týkající se situace v Ruské federaci a nebezpečí žalobcova pronásledování nebo vážné újmy v této zemi a uzavřel, že s ohledem na dostupné informace o zemi původu se nejedná o zjevně nepodložená tvrzení a lze je tedy považovat za skutečnosti svědčící o možném riziku vážné újmy dle § 14a zákona o azylu. Žalobce rovněž namítal, že o využití ochrany Státu Izrael se pokusil, ta se však v praxi ukázala v dostupné formě jako zcela neúčinná a ve formě, která by byla účinná, naopak nedostupná. Jelikož žalobce je ve vyhošťovací vazbě,

Shodu s prvopisem potvrzuje I. V.

nemá v praxi jak ochrany Státu Izrael v její plné formě využít. Jedinou možností, jak této ochrany využít, je vycestování. Žalobce byl v kontaktu s ambasádou Izraele, nicméně velvyslanec jej informoval, že pro něj není schopen cokoliv udělat. I kdyby snad žalobce měl možnost do Izraele vycestovat, z napadeného rozhodnutí vyplývá, že žalovaný žádným způsobem nezkoumal, zda a do jaké míry je Izrael schopen a ochoten poskytnout žalobci záruky před navrácením do Ruské federace. Efektivní ochrana ze strany Izraele je dosažitelná pouze vycestováním, které je však z důvodu vazby znemožněno. Efektivní ochrana je tak pro žalobce nedostupná paradoxně právě z důvodu pronásledování Ruskou federací. Jediná forma ochrany, která pro žalobce je dostupná, je jakási forma konzulární asistence, jež je zcela neefektivní ve vztahu k riziku extradice do Ruské federace, jíž se žalobce obává. Podle názoru žalobce tak není naplněna ani druhá podmínka dle § 16 zákona o azylu. Žalobce jednoznačně učinil pokus ochrany Státu Izrael využít, avšak tato se v praxi ukázala jako neúčinná. Jediná účinná forma ochrany, tedy vycestování do Státu Izrael, je pro něj naopak nedostupná, a to právě z důvodu extradiční vazby. Závěrem žalobce navrhl zrušení napadeného rozhodnutí a udělení mezinárodní ochrany dle § 12 zákona o azylu, alternativně zrušení napadeného rozhodnutí a vrácení věci žalovanému k dalšímu řízení.

4. Žalovaný ve svém vyjádření k žalobě s odkazem na Ženevskou úmluvu o právním postavení uprchlíků uvedl, že předmětné ustanovení zákona o azylu je nezbytné interpretovat tak, že se vztahuje na případy, kdy žadatel o udělení mezinárodní ochrany nikoli vůbec neuvádí skutečnosti svědčící o tom, že by mohl být vystaven pronásledování z důvodů uvedených v § 12 nebo že mu hrozí vážná újma podle § 14a, ale na případy, kdy takové skutečnosti neuvádí ve vztahu k některému ze států, jehož státní občanství má (pokud neprokáže, že z důvodů uvedených v § 12 nebo § 14a této ochrany využít nemohl). Správnost takového výkladu podporuje i fakt, že důkazní břemeno ve vztahu k dalším státům, jichž je občanem, tíží žadatele. Jen takový náhled na smysl předmětného ustanovení skýtá možnost jeho důvodné a smysluplné aplikace v případech osob, které jsou současně státními příslušníky 2 či více států. Žalobce veškeré důvody své žádosti odvíjel toliko od problémů v Ruské federaci. K nim se také vztahují jím doložené materiály. V posuzovaném případě je zcela zřejmé, že žalobce v Izraeli žádné problémy či důvody k obavám neměl (dle vlastních slov tam bez potíží žil v letech 2013 – 2018 nejprve sám, později s rodinou) a nemá, což dokládá i jím realizovaná komunikace se zastoupením této země v ČR, které se žadatelé obávající se pronásledování či skutečného nebezpečí vážné újmy (ve vztahu k zemi, kde by jim mohla hrozit) naopak snaží zpravidla vyhnout. Žalovaný vyložil ust. § 16 odst. 1 písm. d) zákona o azylu v souladu se zmíněnou mezinárodní smlouvou a nepochybně i se záměrem zákonodárce. Pokud by tomu tak nebylo, jednalo by se v podstatě o ustanovení od samého počátku mrtvé, obsoletní. Žalobce neuváděl skutečnosti svědčící o tom, že by mohl být vystaven pronásledování z důvodů uvedených v § 12 nebo že mu hrozí vážná újma podle § 14a zákona o azylu i ve vztahu ke státu jeho dalšího občanství, tedy ke Státu Izrael. V případě osob s vícerym občanstvím musí nejprve selhat ochrana ve všech státech, jejichž občanství žadatel má. Dokud alespoň jeden ze států, jehož občanství žadatel má, je schopen mu ochranu poskytnout, není namístě aktivovat subsidiární ochranu ze strany mezinárodního společenství. To platí i v případě žalobce, jehož obavy z návratu směřují výhradně k Ruské federaci. Závěrem žalovaný navrhl zamítnutí žaloby.

Shodu s prvopisem potvrzuje I. V.

5. Při jednání před zdejším soudem dne 21. listopadu 2019 účastníci řízení setrvali na svých právních názorech a procesních stanoviscích.
 6. Městský soud v Praze na základě podané žaloby přezkoumal napadené rozhodnutí, jakož i řízení, které jeho vydání předcházelo, a to v mezích žalobních bodů, kterými je vázán (§ 75 odst. 2 věta první s. ř. s.), a po provedeném řízení dospěl k závěru, že žaloba je důvodná.
 7. Pokud jde o věc samotnou správní spis pak obsahuje pro danou věc tyto podstatné dokumenty: žádost o udělení mezinárodní ochrany podaná dne 19. 7. 2019, doplnění žádosti o udělení mezinárodní ochrany obrazovými přílohami ze dne 19. 7. 2019, vlastnoručně psaná žádost žalobce ze dne 30. 7. 2019, poskytnutí údajů k žádosti o mezinárodní ochranu ze dne 27. 8. 2019, protokol o pohovoru k žádosti o udělení mezinárodní ochrany ze dne 27. 8. 2019, Zpráva o dodržování lidských práv v roce 2018 Ministerstva zahraničních věcí Spojených států amerických – Izrael - ze dne 13. 3. 2019, informace oddělení zahraničních a evropských záležitostí odboru azylové a migrační politiky Ministerstva vnitra – Izrael – Bezpečnostní a politická situace v zemi ze dne 8. 1. 2018, žalobou napadené rozhodnutí Ministerstva vnitra, odboru azylové a migrační politiky ze dne 19. 9. 2019 č.j.: OAM-387/LE-LE05-LE05-2019.
 8. Soud posoudil předmětnou věc takto:
 9. V § 16 odst. 1 písm. d) zákona o azylu je stanoveno:
„Žádost o udělení mezinárodní ochrany se zamítne jako zjevně nedůvodná, jestliže žadatel o udělení mezinárodní ochrany neuvádí skutečnosti svědčící o tom, že by mohl být vystaven pronásledování z důvodů uvedených v § 12 nebo že mu hrozí vážná újma podle § 14a, a zároveň má více než 1 státní občanství a nevyužil ochrany některého ze států, jehož státní občanství má, pokud neprokáže, že z důvodů uvedených v § 12 nebo 14a této ochrany využít nemohl.“
 10. Z citovaného ustanovení vyplývá, že pro zamítnutí žádosti o udělení mezinárodní ochrany jako zjevně nedůvodné dle § 16 odst. 1 písm. d) zákona o azylu musí být splněna podmínka, že žadatel o udělení mezinárodní ochrany neuvádí skutečnosti svědčící o tom, že by mohl být vystaven pronásledování z důvodů uvedených v § 12 nebo že mu hrozí vážná újma podle § 14a (první podmínka), a má více než 1 státní občanství a nevyužil ochrany některého ze států, jehož státní občanství má, pokud neprokáže, že z důvodů uvedených v § 12 nebo 14a této ochrany využít nemohl (druhá podmínka). Tyto podmínky musí být splněny kumulativně, tzn., že v případě nesplnění byť jediné z nich nelze § 16 odst. 1 písm. d) zákona o azylu aplikovat. V této souvislosti lze blíže odkázat i na závěry obsažené v rozsudku zdejšího soudu ze dne 24. 6. 2019 č.j. 2 Az 17/2019-65.
 11. Pokud jde o podmínku první, žalobce v průběhu řízení o žádosti udělení mezinárodní ochrany obsáhle popisoval, proč se bojí návratu do Ruska – jedná se o obavy z
- Shodu s prvopisem potvrzuje I. V.

pronásledování a trestního stíhání, jež je dle jeho názoru motivováno jeho politickými aktivitami, a obavy ze zacházení s ním ve vězení, které mu hrozí. Soud v této fázi nehodnotí, zda v případě žalobce jsou naplněny důvody udělení azylu dle § 12 nebo doplňkové ochrany dle § 14a zákona o azylu, nýbrž pouze konstatuje, že žalobcem uvedené skutečnosti teoreticky mohou ve svém důsledku vést k závěru o udělení azylu či doplňkové ochrany. Z uvedeného je zřejmé, že již první podmínka pro zamítnutí žádosti jako zjevně nedůvodné ve smyslu § 16 odst. 1 písm. d) zákona o azylu není naplněna.

12. Jak plyne ze shora uvedeného, obě podmínky pro uplatnění § 16 odst. 1 písm. d) zákona o azylu musí být splněny současně. Žalovaný v napadeném rozhodnutí uvedl, že je namístě zabývat se otázkou, zda žalobce může využít ochrany druhého státu své státní příslušnosti. K tomu Městský soud v Praze konstatuje, že ze znění zákona jednoznačně vyplývá nezbytnost kumulativního (současného) naplnění obou podmínek pro aplikaci institutu zamítnutí žádosti jako zjevně nedůvodné ve smyslu § 16 odst. 1 písm. d) zákona o azylu (k tomu blíže viz shora odkazovaný rozsudek zdejšího soudu č.j. 2 Az 17/2019-65). I kdyby však připadal v úvahu výklad zastávaný žalovaným, bylo by nezbytné uplatnit zásadu *in dubio mitius*. K tomu se vyjádřil Nejvyšší správní soud např. v rozsudku ze dne 25. 6. 2015 č.j. 1 As 13/2015-295, ve kterém uvedl, že „[n]aopak v případě, kdy je možné danou normu interpretovat více způsoby, je vždy nutné ji vyložit tak, aby nedošlo k neoprávněnému zásahu do práv účastníků řízení na spravedlivý proces jednáním v rozporu s principem právní jistoty.“ Podobně i Ústavní soud ve svém nálezu ze dne 15. 12. 2003 sp. zn. IV. ÚS 666/02 uvedl, že „... za situace, kdy právo umožňuje dvojí výklad... jsou orgány veřejné moci povinny ve smyslu čl. 4 odst. 4 Listiny šetřit podstatu a smysl základních práv a svobod. Jinak řečeno, v případě pochybností jsou povinny postupovat mírněji (*in dubio mitius*).“
13. Dle závěru soudu je proto třeba zastávat takový výklad, že obě podmínky pro aplikaci § 16 odst. 1 písm. d) zákona o azylu musí být splněny kumulativně. Městský soud v Praze však přesto podotýká, že i kdyby tomu tak nebylo, v případě žalobce nebylo prokázáno naplnění ani podmínky druhé, v níž je stanoveno, že žadatel má více než 1 státní občanství a nevyužil ochrany některého ze států, jehož státní občanství má, pokud neprokáže, že z důvodů uvedených v § 12 nebo 14a této ochrany využít nemohl.
14. Účelem a smyslem daného zákonného ustanovení je, aby osoba s více státními občanstvími, již může v zemi původu hrozit nebezpečí podřaditelné pod důvod udělení azylu dle § 12 zákona o azylu či doplňkové ochrany dle § 14a téhož zákona, před podáním žádosti o udělení mezinárodní ochrany v České republice využila možnosti ochrany, kterou jí může poskytnout stát, jejímž je rovněž státním občanem. Využití ochrany jiného státu však pochopitelně musí být reálně dosažitelné. Pro závěr o nesplnění druhé podmínky dle § 16 odst. 1 písm. d) zákona o azylu postačuje skutečnost, že v další zemi (dalších zemích), jejímž je žadatel státním občanem, není ochrana reálně dostupná. Výklad zastávaný žalovaným (že i v této další zemi či dalších zemích musí žadateli hrozit nebezpečí podřaditelné pod důvod udělení azylu dle § 12 či doplňkové ochrany dle § 14a zákona o azylu) nemá žádné opodstatnění ani v textu zákona, ani v jeho účelu a smyslu. Přestože totiž žalobci v dalším státu nemusí hrozit žádné azylově relevantní nebezpečí, může být z jakéhokoli důvodu ochrana v tomto

dalším státě (či státech) vyloučena. V takovém případě pochopitelně nelze žadateli odeprít meritorní přezkum jeho žádosti o udělení mezinárodní ochrany, poněvadž by mu tím byla odeprána jakákoliv ochrana před případným pronásledováním nebo skutečným nebezpečím vážné újmy.

15. V nyní posuzované věci se žalobce o svém trestním stíhání dozvěděl nikoliv během svého pobytu v Izraeli, nýbrž až při svém zadržení dne 27. 7. 2018 na pražském letišti. Od té doby je žalobce držen ve vazbě. Jelikož v případě žalobce probíhá řízení o jeho vydání do Ruské federace, je velmi pravděpodobné, že poskytnutí ochrany ze strany Izraele, jehož je žalobce státním občanem, není reálně dosažitelné. Přestože žalobce kontaktoval izraelskou ambasádu, ta má zjevně jen omezené možnosti – přinejmenším nemůže zabránit vydání žalobce do Ruské federace, jež je v rukou českých orgánů veřejné moci. Bude-li totiž žalobce vydán do Ruska k trestnímu stíhání, není příliš pravděpodobné, že by přesto bylo žalobci umožněno vycestovat do Izraele. Zdejší soud netvrdí, že tato varianta je zcela vyloučena, avšak i kdyby tato možnost teoreticky existovala, žalovaný se jí v napadeném rozhodnutí vůbec nezabýval. Přestože tedy žalobce prohlásil, že v Izraeli neměl nikdy žádné potíže a ničeho se tam neobává, jak zdůraznil žalovaný v napadeném rozhodnutí, ani splnění druhé podmínky pro uplatnění postupu dle § 16 odst. 1 písm. d) zákona o azylu nebylo postaveno najisto. Žalovaný se pak nezabýval ani otázkou, zda by žalobci (v případě, že by přes vše shora uvedené do Izraele vycestovat mohl) mohlo hrozit, že jej Stát Izrael vydá do Ruské federace. I kdyby tedy podmínky stanovené v § 16 odst. 1 písm. d) zákona o azylu nebyly konstruovány jako kumulativní, bylo by nezbytné zrušit napadené rozhodnutí, jelikož žalovaný se dostatečně nezabýval tím, jak reálně je, aby žalobce účinně využil ochranu Státu Izrael. Tato argumentace ve vztahu k druhé podmínce však nemění ničeho na shora vysloveném závěru soudu, že nebyla naplněna ani podmínka první a že pro aplikaci § 16 odst. 1 písm. d) zákona o azylu musí být obě podmínky splněny současně.
16. Žalovaný tedy zamítl žalobcovu žádost o udělení mezinárodní ochrany jako zjevně nedůvodnou dle § 16 odst. 1 písm. d) zákona o azylu, přestože pro to nebyly splněny zákonné podmínky (resp. v případě druhé podmínky nebylo její naplnění postaveno najisto). V dalším řízení bude na žalovaném, aby se žalobcovou žádostí o udělení mezinárodní ochrany zabýval meritorně. Městský soud v Praze ovšem nikterak nepředjímá, zda důvody udělení azylu či doplňkové ochrany jsou v případě žalobce naplněny, nebo nikoliv (provést toto posouzení nyní přísluší žalovanému). Z těchto důvodů se soud nezabýval obsahlou žalobcovou argumentací o situaci v Ruské federaci a o tom, že mezinárodní ochrana mu měla být udělena, a tudíž jako nadbytečné neprováděl ani důkazy navržené žalobcem za účelem prokázání těchto skutečností.
17. Z výše uvedených důvodů soud zrušil napadené rozhodnutí pro nezákonnost dle § 78 odst. 1 s. ř. s. Současně soud vyslovil, že se věc vrací k dalšímu řízení žalovanému (§ 78 odst. 4 s. ř. s.). Správní orgán je v dalším řízení vázán právním názorem, který soud vyslovil v tomto zrušujícím rozsudku (§ 78 odst. 5 s. ř. s.). S ohledem na bezodkladné rozhodnutí o věci samé se soud nezabýval návrhem žalobce na přiznání odkladného účinku žalobě.

18. Žalobce měl ve věci úspěch, náleží mu proto náhrada nákladů řízení dle § 60 odst. 1 věty první s. ř. s. Při jednání však žádné jakékoliv důvodně vynaložené náklady neuplatnil. Žalobce byl v řízení o žalobě zastoupen Organizací pro pomoc uprchlíkům, z.s., jejímž předmětem činnosti je právní pomoc cizincům. Žalobce ostatně ani netvrdil, že by mu v této souvislosti vznikly náklady řízení (srov. též rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 30. 3. 2017 č.j. 4 Azs 227/2015-58, odst. [26]). Od soudního poplatku pak byl žalobce osvobozen ze zákona [srov. § 11 odst. 2 písm. i) zákona č. 549/1991 Sb., o soudních poplatcích]. Žalovaný ve věci úspěšný nebyl, právo na náhradu nákladů řízení tak nemá. Z uvedených důvodů soud ve druhém výroku žádnému z účastníků nepřiznal právo na náhradu nákladů řízení.

Poučení:

Proti tomuto rozhodnutí lze podat kasační stížnost ve lhůtě dvou týdnů ode dne jeho doručení. Kasační stížnost se podává ve dvou (více) vyhotoveních u Nejvyššího správního soudu, se sídlem Moravské náměstí 6, Brno. O kasační stížnosti rozhoduje Nejvyšší správní soud.

Lhůta pro podání kasační stížnosti končí uplynutím dne, který se svým označením shoduje se dnem, který určil počátek lhůty (den doručení rozhodnutí). Připadne-li poslední den lhůty na sobotu, neděli nebo svátek, je posledním dnem lhůty nejbližší následující pracovní den. Zmeškání lhůty k podání kasační stížnosti nelze prominout.

Kasační stížnost lze podat pouze z důvodů uvedených v § 103 odst. 1 zákona č. 150/2002 Sb., soudního řádu správního, a kromě obecných náležitostí podání musí obsahovat označení rozhodnutí, proti němuž směřuje, v jakém rozsahu a z jakých důvodů jej stěžovatel napadá, a údaj o tom, kdy mu bylo rozhodnutí doručeno.

V řízení o kasační stížnosti musí být stěžovatel zastoupen advokátem; to neplatí, má-li stěžovatel, jeho zaměstnanec nebo člen, který za něj jedná nebo jej zastupuje, vysokoškolské právnické vzdělání, které je podle zvláštních zákonů vyžadováno pro výkon advokacie.

Praha 21. listopadu 2019

JUDr. Marcela Rousková v.r.
samosoudkyně

Shodu s prvopisem potvrzuje I. V.